

Sygn. akt *I ACa 44/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga**

Sędziowie: **Ewa Staniszevska**

Małgorzata Goldbeck-Malesińska

Protokolant: **st. sekr. sąd. Katarzyna Kaczmarek**

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. U. i K. U.**

przeciwko **(...) Bank (...) S.A. w W.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 28 września 2018 r. sygn. akt XVIII C 1085/17

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powodów na rzecz pozwanego 8.100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Małgorzata Goldbeck-Malesińska Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Ewa Staniszevska

Sygn. akt I ACa 44/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 28 września 2018 r. wydanym w sprawie o sygn. akt (...) Sąd Okręgowy w Poznaniu w punkcie 1. oddalił powództwo K. U. i R. U. przeciwko (...) Bank (...) S.A. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności i orzekł o kosztach procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

26 lipca 2006 r. powodowie jako kredytobiorcy zawarli z pozwanym umowę kredytu mieszkaniowego WŁASNY KĄT hipoteczny nr (...). Na mocy § 2 umowy pozwany zobowiązał się postawić do dyspozycji powodów kredyt w wysokości 138.756,74 CHF na zakup mieszkania w P. przy ul. (...), z przeznaczeniem na potrzeby własne. W § 4 ust. 1 umowy pozwany zobowiązał się do postawienia kredytu do dyspozycji kredytobiorców po spełnieniu przez nich

warunków tj. wystawieniu i podpisaniu przez nich weksla in blanco z deklaracją wekslową, ubezpieczeniu kredytu, podpisaniu oświadczeń o poddaniu się egzekucji z tytułu udzielenia kredytu i z tytułu wystawienia weksla, ujawnieniu kredytobiorcy w księdze wieczystej i ustanowieniu hipoteki na rzecz pozwanego, opłaceniu podatku od czynności cywilnoprawnej, ubezpieczeniu kredytowanego wkładu finansowego i złożeniu dyspozycji wypłaty kredytu. Zgodnie z § 6 B. pobiera odsetki od kredytu w walucie kredytu według zmiennej stopy procentowej, w stosunku rocznym, której wysokość jest ustalana w dniu rozpoczynającym pierwszy i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej, jako suma stawki referencyjnej i stałej marży. Zmiany stawki referencyjnej następują w dniu wymagalności raty spłaty kredytu i odsetek. Dla celów ustalenia stawki referencyjnej - (...) S.A. miał się posługiwać stawką (...) lub (...) publikowaną o 11.00 (...) lub 11.00 na stronie informacyjnej R.. W dniu zawarcia umowy stawka referencyjna wynosiła 1,5358%, marża wynosiła 1,95 p.p., a oprocentowanie kredytu wynosiło 3,4858% w stosunku rocznym (§ 7 ust. 1 umowy). Zgodnie z § 7 ust. 2 zmiana wysokości stawki referencyjnej powodowała zmianę wysokości oprocentowania kredytu o taką samą liczbę punktów procentowych. Rzeczywista roczna stopa procentowa kredytu wynosiła 4,61%, i została wyliczona w oparciu o wielkości wyrażone w walucie kredytu (§ 7 ust. 4), a odsetki miały być obliczane miesięcznie od kwoty zadłużenia z tytułu kredytu według obowiązującej w tym okresie zmiennej stopy procentowej dla kredytu, począwszy od dnia wypłaty kredytu lub pierwszej transzy, do dnia poprzedzającego spłatę kredytu łącznie (§ 7 ust. 6). Zgodnie z § 23 umowy pozwany mógł wypowiedzieć umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty w przypadku; niedokonania spłaty dwóch kolejnych rat w terminach określonych

Sygn. akt I ACa 44/19

przez Bank w wysłanych do Kredytobiorcy dwóch kolejnych przypomnieniach, naruszenia przez Kredytobiorcę postanowień umowy i wykorzystania kredytu niezgodnie z celem określonym w umowie. Bank miał powiadomić Kredytobiorcę o wypowiedzeniu listem poleconym lub poprzez doręczenie do rąk własnych - za zwrotnym potwierdzeniem odbioru - wyznaczając termin spłaty zadłużenia. Okres wypowiedzenia wynosi 30 dni od doręczenia Kredytobiorcy wypowiedzenia. W załączniku nr 2 do umowy zostały określone Taryfy prowizji i opłat bankowych w (...) S.A.

Na mocy § 28 pkt 4 powodowie zobowiązali się do powiadomienia Banku o każdorazowej zmianie swojego i poręczycieli nazwiska, adresu zamieszkania i adresu do korespondencji oraz wskazano, że w razie zaniedbania tego obowiązku pisma wysłane do Kredytobiorcy i poręczycieli na ostatnio wskazane nazwisko i adres będą uznawane za doręczone. **W umowie kredytowej z 26 lipca 2008 r. powodowie podali jako swój adres zamieszkania: (...)-(...) P., ul. (...).**

Powodowie podpisali oświadczenia o poddaniu się egzekucji z 26 lipca 2006 r. oraz zawarli z pozwanym 28 lipca 2006 r. umowę o przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia.

Powodowie otrzymali od pozwanego całą kwotę objętą umową, ale już od 2008 r. nieterminowo spłacali kredyt, a w końcu całkowicie zaprzestali jego spłaty.

Od 29 listopada 2011 r. powodowie zameldowali się na pobyt stały w domu pod adresem (...)-(...) P., Al. (...), o czym nie poinformowali pozwanego. Powodowie są właścicielami domu, w którym zamieszkali w czasie, kiedy nie spłacali kredytu.

Pismem z 15 czerwca 2012 r. pozwany wskazał, że na ich rachunku istnieje niedopłata 3.875,79 CHF i zaległość z tytułu składki ubezpieczeniowej. Oświadczył, że w przypadku niedokonania wpłaty zaległości w terminie 7 dni od otrzymania pisma wypowie umowę, co oznacza obowiązek spłaty całej kwoty zadłużenia w 30-dniowym terminie wypowiedzenia. Wskazał, że zadłużenie powodów wynosi 124.527,94 CHF, w tym 122.821,55 CHF należności głównej (przy wartości udzielonego kredytu 138.756,74 CHF), informując, że brak spłaty całego zadłużenia w terminie wypowiedzenia spowoduje, że od następnego dnia po jego upływie, niespłacone zadłużenie jest wymagalne i naliczane będą od niego odsetki według stopy procentowej 25% w stosunku rocznym. Jednocześnie B. poinformował powodów, że po upływie

okresu wypowiedzenia podejmie prawne działania zmierzające do odzyskania należności. Wezwanie do zapłaty zostało nadane do obu powodów na adres Poznań(...), ul. (...), przesyłki jako dwukrotnie awizowane powróciły do nadawcy.

24 stycznia 2013 r. został wydany Bankowy (...) (dalej (...)) nr (...) przeciwko K. U. i R. U., w którym wskazano, że wymagalne

Sygn. akt I ACa 44/19

solidarne zadłużenie powodów wobec pozwanego, wynikające z umowy kredytowej z 26 lipca 2006r. na dzień wystawienia (...) wynosi łącznie 135.309,87 CHF: należność główna 122.821,55 CHF i odsetki umowne od 1 listopada 2011 r. do 24 stycznia 2013 r. 12.488,32 CHF. W (...) wskazano szczegółowo stopy procentowe, według których naliczane były odsetki od należności głównej. Wskazano również, że dalsze odsetki umowne od 25 stycznia 2013 r. są naliczane wg zmiennej stopy procentowej obowiązującej w (...) S.A, od 122.821,55 CHF i obciążają dłużnika. Nadzień wystawienia (...) stopa procentowa wynosiła 22% w stosunku rocznym tj. równowartość czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Sąd Rejonowy Poznań-G. i J. w P. postanowieniem z 27 marca 2013 r. w sprawie (...) nadał ww. tytułowi klauzulę wykonalności (postanowienie w sprawie nadania klauzuli wykonalności stało się prawomocne 7 maja 2013 r.), a następnie, na podstawie tego tytułu, w związku z wnioskiem wierzyciela z 6 czerwca 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu M. R. (1) wszczął postępowanie egzekucyjne pod sygn. akt (...)

Na podstawie ww. tytułu wykonawczego pozwany Bank złożył 6 czerwca 2013 r. do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu M. R. (2) wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Pismem z 6 czerwca 2013 r. Komornik zawiadomił powodów, każdego z osobna, o wszczęciu egzekucji w sprawie o sygn. (...) oraz wezwał ich, jako dłużników do złożenia wyjaśnień. Zawiadomienia o wszczęciu egzekucji zostały doręczone osobiście każdemu z dłużników na adres (...)-(...) P., ul. (...): 11 czerwca 2013 r. powodce wraz z wezwaniem do złożenia wyjaśnień przed Komornikiem, a 10 czerwca 2013 r. powodowi. Natomiast 11 czerwca 2013 r, doręczono osobiście powodowi wezwanie do złożenia wyjaśnień.

6 czerwca 2013 r. Komornik dokonał zajęcia wierzytelności i wynagrodzenia za pracę powoda, jak również wszczął egzekucję z nieruchomości dłużników przy ul. (...) w P. oraz wezwał ich do zapłaty należności.

7 czerwca 2013 r. dokonano zajęcia rachunku bankowego dłużników, zawiadomienia o zajęciu zostały doręczone im osobiście na adres (...)-(...) P., ul. (...), każdemu z osobna 11 czerwca 2013 r. Po odebraniu tych przesyłek powodowie konsekwentnie przestali odbierać kierowaną do nich korespondencję komorniczą.

W toku postępowania egzekucyjnego w czerwcu 2013 r. Komornik wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz od Urzędu Skarbowego o udostępnienie danych osobowych dłużników i uzyskał odpowiedź, że ich miejsce zamieszkania to: P., ul. D.(...)

Sygn. akt I ACa 44/19

20 czerwca 2013 r. zajęto kolejne rachunki bankowe dłużników. Pisma z zawiadomieniem o ww. zajęciu nadane na adres (...)-(...) P., ul. (...), dwukrotnie awizowane powróciły do Komornika. Podjęto również próbę doręczenia pisma przez Komornika osobiście, również bezskutecznie.

20 sierpnia 2013 r. zlecono biegłemu wykonanie czynności niezbędnych dla sporządzenia opisu i oszacowania nieruchomości dłużników. 22 listopada 2013 r. biegły dokonał czynności opisu i oszacowania nieruchomości, a 15 stycznia 2014 r. sporządził operat szacunkowy, po czym Komornik podał do publicznej wiadomości termin opisu i oszacowania nieruchomości, jak również zawiadomił o tej czynności dłużników na adres (...)-(...) P., ul. (...), przesyłka dwukrotnie awizowana powróciła do nadawcy. 14 marca 2014 r. w lokalu Komornika dokonano opisu i oszacowania nieruchomości dłużników. Komornik zwrócił się do wierzyciela o zaliczkę na poczet kosztów licytacji.

13 listopada 2014 r. zawiadomiono o pierwszej licytacji nieruchomości, przesyłki adresowane do dłużników dwukrotnie awizowane powróciły do nadawcy.

3 grudnia 2014 r. Komornik przekazał akta Sądowi Rejonowemu (...) i (...) w Poznaniu.

11 grudnia 2014 r. odbyła się licytacja nieruchomości dłużników, w trakcie której udzielono przybicia nabywcy. Postanowieniem z 10 lutego 2015 r. Sąd Rejonowy Poznań- (...) w Poznaniu przysądził prawo własności nieruchomości w P. przy ul. (...) /1, na rzecz licytantów nabywców - małżonków M. i S. G. i nakazał wydanie dłużnikom przedmiotowego lokalu. Wyżej wskazane orzeczenie zostało doręczone dłużnikom na adres (...)-(...) P., ul. (...), a przesyłki zostały odebrane przez ojca dłużnika.

12 lutego 2015 r. Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu zwrócił akta sprawy (...) Komornikowi.

Postanowieniem z 19 lutego 2015 r. Komornik ustalił koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji z nieruchomości.

8 grudnia 2015 r. został sporządzony projekt podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży licytacyjnej nieruchomości dłużników i 10 grudnia 2015 r. przekazano akta Sądowi Rejonowemu. Postanowieniem z 5 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu uzupełnił projekt podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży licytacyjnej nieruchomości dłużników oraz zatwierdził projekt podziału w pozostałym zakresie,

W toku postępowania doszło do zbiegu egzekucji z rachunków bankowych dłużnika prowadzonej w sprawie (...) z egzekucjami sądowymi prowadzonymi w sprawach (...), (...), (...), (...) (...) (...) i z egzekucją

Sygn. akt I ACa 44/19

administracyjną Naczelnika Urzędu Skarbowego P.-J. w P., Prezydenta Miasta P., Dyrektora (...) w P.. Postanowieniem z 14 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu rozstrzygnął zbieg egzekucji sądowej i administracyjnej.

Po zwrocie akt przez Sąd Komornik prowadził korespondencję z Bankami oraz organami administracji publicznej.

Postanowieniem z 9 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu umorzył postępowanie o zbieg egzekucji sądowej i administracyjnej wobec uchylecia zajęcia rachunków bankowych przez komornika. Wyżej wskazane postanowienie zostało doręczone Komornikowi 24 marca 2017r.

Pismem z 4 kwietnia 2017 r. Komornik wezwał wierzyciela do wskazania mienia, z którego można prowadzić egzekucję i jednocześnie zawiadomił o posiadaniu przez dłużnika konkretnej nieruchomości i wezwał wierzyciela do podania wszelkich informacji mających na celu ustalenie mienia dłużnika pod rygorem umorzenia postępowania.

16 maja 2017 r. wierzyciel wniósł o wszczęcie egzekucji z nieruchomości dłużników zapisanej w KW nr (...), a położonej w P. przy al. (...).

23 maja 2017 r, wierzyciel poinformował Komornika, że stan zadłużenia powodów wynosi: 147,505,45 CHF: 122,821,55 CHF należności głównej i 24,683,90 CHF odsetek do 17 maja 2017 r. oraz dalsze odsetki od 18 maja 2017 r. do dnia zapłaty od należności głównej według zmiennej stopy procentowej.

22 czerwca 2017 r. wierzyciel złożył elektroniczny wniosek o wpis w księdze wieczystej nieruchomości dłużnika wzmianki o toczącej się egzekucji.

Komornik zawiadomił powódkę o wszczęciu egzekucji z nieruchomości w P., AL (...), Zawiadomienie zostało wysłane na adres (...)-(...) P., ul. (...) i przesyłka jako podwójnie awizowana powróciła do adresata, wobec czego wysłano ją na adres P., Al, (...).

26 czerwca 2017 r. pełnomocnik dłużników, reprezentujący ich również w niniejszej sprawie, złożył wniosek do komornika o doręczenie tytułu wykonawczego oraz zawiadomienia o wszczęciu egzekucji.

28 czerwca 2017 r. Komornik dokonał zajęcia wierzytelności dłużników.

24 lipca 2017 r. dłużnicy wnieśli pozew w niniejszej sprawie.

23 marca 2018 r. Komornik wezwał wierzyciela do złożenia wniosków w trybie art. 763 k.p.c. Komornik wskazał, że istnieje możliwość umorzenia egzekucji z mocy samego prawa, gdyż egzekucja z innych składników majątku dłużnika jest bezskuteczna i wniósł o rozważenie

Sygn. akt I ACa 44/19

możliwości złożenia przez wierzyciela wniosku w zakresie dokonania opisu i oszacowania wskazanej przez Komornika nieruchomości dłużnika.

17 kwietnia 2018 r. wierzyciel wniósł o zawieszenie toczącej się egzekucji z nieruchomości położonej w P., Al. (...),

Postanowieniem z 17 kwietnia 2018 r. Komornik zawiesił postępowanie w zakresie egzekucji z użytkowania wieczystego nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą pod nr (...).

W ocenie Sądu Okręgowego, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W toku postępowania powodowie przedstawili szereg zarzutów zarówno formalnoprawnych jak i materialnoprawnych, w tym takie, które wzajemnie się wykluczały, jak brak wymagalności i przedawnienie roszczenia. Merytoryczna obrona powodów sprowadzała się do zarzutów dotyczących zakwestionowania przez nich istnienia wymagalności roszczenia wobec niewypowiedzenia umowy oraz do nieprawidłowej wysokości zobowiązań dłużników. Z ostrożności procesowej powodowie podnieśli również zarzut przedawnienia roszczenia.

W ocenie Sądu I instancji, w pierwszej kolejności nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut zakwestionowania istnienia zobowiązania powodów, z uwagi na brak skutecznego wypowiedzenia przez stronę pozwaną umowy kredytowej. Powodowie twierdzili, że pozwany nie doręczył im skutecznie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej (doręczenie na nieprawidłowy adres), co spowodowało niemożność postawienia w stan wymagalności całego kredytu, a w następstwie wystawienia bankowego tytułu wykonawczego. Kwestia czy doszło w niniejszej sprawie do skutecznego wypowiedzenia powodom umowy kredytu była kluczowa dla jej rozstrzygnięcia. Powodowie nie kwestionowali samego faktu istnienia zaległości,

W umowie kredytowej z 26 lipca 2008 r. powodowie podali jako swój adres zamieszkania: (...)-(...) P., ul. (...). Wobec powyższego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pozwany wysłał powodom w piśmie z 15 czerwca 2012 r. na wskazany przez nich adres zamieszkania. Na mocy § 28 pkt 4 umowy powodowie zobowiązali się do powiadomienia Banku o każdorazowej zmianie tego adresu i adresu do korespondencji oraz w zapisie tym wskazano, że w razie zaniedbania tego obowiązku pisma wysłane do Kredytobiorcy na ostatnio wskazany adres będą uznane za doręczone.

Powodowie zarzucili, że § 25 umowy kredytowej, zgodnie z którym "kredytobiorca wyraża zgodę na uznanie za doręczone wypowiedzenie, o którym mowa w § 23 ust. 2 umowy, wysłane przez (...) na ostatnio wskazane nazwisko i adres w razie jego zwrotu do (...) S.A." jest klauzulą abuzywną, wpisaną do rejestru klauzul niedozwolonych UOKiK, co czyni je częściowo bezskutecznym. Powodowie powoływali się na abuzywność klauzul uznających doręczenie pism

Sygn. akt I ACa 44/19

banków na nieaktualny adres klientów za prawidłowe i wskazali przykłady takich klauzul wpisanych do rejestru klauzul niedozwolonych. Jednakże Sąd I instancji zauważył, że nie ma w rejestrze klauzuli odnoszącej się do pozwanego a abuzywność klauzul w rejestrze dotyczy skonkretyzowanego co do treści postanowienia konkretnego

wzorca umowy i zostaje stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu. Nieobowiązujący już przepis art. 47943 k.p.c. stanowił, że wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, o którym mowa w art. 47945§ 2 k.p.c. Wyrok co do zasady rozstrzyga stosunek sporny między stronami. W przypadku, gdy przedmiotem roszczenia jest żądanie uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone, sąd uwzględniając powództwo, w sentencji wyroku przytacza treść postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazuje ich wykorzystywania. Zakaz ten dotyczy jednak wyłącznie pozwanego i wyłącznie we wzorcu umowy i w stosunkach z konsumentami. Skutek tego wyroku względem osób trzecich, wynikający z art. 47943 k.p.c., polega na tym, że osoby te mogą się powoływać na skutki uznania klauzuli za niedozwoloną i zakazu jej stosowania, jednak wyłącznie względem podmiotu, wobec którego to orzeczono. Tymczasem w postępowaniu toczącym się przed Sądem Okręgowym w Warszawie-Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie zapadł jeszcze wyrok w sprawie przeciwko pozwanemu i w stosunku do klauzuli umownej o wskazywanej przez powodów treści. W takim układzie faktycznym pomiędzy żadną sprawą o uznanie postanowień wzorca za niedozwolone (kontrola abstrakcyjna) a incydentalną kontrolą wzorca umowy nie występuje prejudycjalność. Wobec tego Sąd I instancji dokonał własnej incydentalnej kontroli wzorca umowy z § 25 uznając, że wzorzec ten nie zawiera klauzuli niedozwolonej.

Sąd I instancji podkreślił, że w stosunkach pomiędzy bankiem a konsumentem nie mają zastosowania przepisy o doręczeniach przewidziane w k.p.c. Zastrzeżenie jednak przez bank we wzorcu umownym skutku doręczenia korespondencji zawierającej oświadczenie banku, nie wyłącza możliwości dokonania oceny czy nie doszło do naruszenia przez bank ogólnych zasad składania oświadczeń woli powodowi na podstawie art. 61 k.c. Wobec tego, zdaniem Sądu Okręgowego, działania pozwanego polegające na wysłaniu pod adres wskazany w umowie kredytowej oświadczenia o wypowiedzeniu umowy były zgodne z umową i jak najbardziej prawidłowe. Z tego też powodu w sprawie mogło mieć zastosowanie postanowienie umowy mówiące o skuteczności doręczenia korespondencji pod ostatnio znany Bankowi adres kredytobiorcy i nie może być mowy o abuzywności tej klauzuli. Nie można twierdzić, że zapis § 25 umowy kredytowej jest sprzeczny z dobrymi obyczajami, czy też rażąco narusza interesy powodów jako konsumentów. Strony wiązał § 28 pkt 4 umowy kredytowej, który przewiduje swoistą fikcję prawną doręczenia pisma, wzorowaną na konstrukcji doręczenia zastępczego przewidzianego w procedurze cywilnej, że w przypadku, gdy

Sygn. akt I ACa 44/19

list został wysłany na wskazany ostatnio bankowi adres kredytobiorcy będzie on, pomimo braku poświadczenia odbioru, uznany za prawidłowo doręczony w dniu odesłania go przez pocztę, jeżeli wróci do banku z adnotacją poczty, że np. adresat nie przebywa aktualnie pod tym adresem lub z temu podobną adnotacją. Skoro powodowie mieli świadomość istnienia takiego zapisu umowy łączącej strony i wiedząc, że będą przebywali pod innym adresem, mogli o tym fakcie wcześniej zawiadomić banie. Było to uzasadnione tym bardziej, że doskonale wiedzieli, że zalegają ze spłatą swoich zobowiązań na rzecz banku. W momencie nadania pisma powodowie byli właścicielami nieruchomości przy ul. (...). Mieszkanie to zostało zlicytowane dopiero w toku postępowania egzekucyjnego, a przysądzenie prawa własności nieruchomości nastąpiło dopiero postanowieniem z 10 lutego 2015 r. Do tego czasu powodowie dysponowali nieruchomością i mogli skutecznie odbierać tam korespondencję. Powodowie twierdzili, że w okresie, gdy podejmowano próbę faktycznego doręczenia im przesyłki z Banku, jak również później, gdy wszczęto przeciwko nim egzekucję, mieli miejsce zamieszkania w P., co uniemożliwiało im odbiór korespondencji. Nie wskazywali dlaczego nie mogli udać się na pocztę w celu odbioru awizowanej przesyłki i tym samym nie wykazali, że nie mieli możliwości odbioru pisma o wypowiedzeniu umowy kredytowej. Co więcej, później odebrali zawiadomienie komornika o wszczęciu egzekucji. Okoliczności dotyczące doręczenia oświadczenia prowadzą do wniosku, że wyłącznie z przyczyn leżących po stronie powodów do faktycznego doręczenia im oświadczenia o wypowiedzeniu nie doszło, co należy uznać jako zaniechanie odbioru przesyłki, pozwalające na przyjęcie domniemania doręczenia przewidzianego w § 28 pkt 4 umowy. Zapis ten nie podważa ogólnej systemowej zasady, zgodnie z którą oświadczenie woli jest złożone jego adresatowi wówczas, gdy miał on możliwość zapoznania się z jego treścią (art. 61 k.c.). Powodowie natomiast, jako adresaci przesyłki, nie dokonali skutecznego podważenia tego domniemania. Pozwany przedstawił dowód nadania powodom pisma zawierającego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, co nie jest równoznaczne z jej odbiorem przez

adresata, ale jest wystarczające do uznania, że powodowie mieli możliwość odbioru korespondencji i zapoznania się treścią oświadczenia woli pozwanego. Przyjęcie odmiennej interpretacji, polegającej na uznaniu skuteczności doręczenia przesyłki dłużnikowi jedynie w sytuacji, kiedy ten faktycznie osobiście ją odbierze, stworzyłoby mu praktycznie nieograniczone możliwości unikania odpowiedzialności i przekreślałoby w wielu wypadkach możliwość wypowiedzenia umowy, jeżeli dłużnik by tego nie chciał. Wystarczyłoby bowiem, aby dłużnik nie odebrał przesyłki z wypowiedzeniem umowy, a faktem powszechnie wiadomym jest, że dzieje się tak nader często, a wierzyciel nie mógłby skutecznie podjąć działań zmierzających do zaspokojenia swoich roszczeń. Jest to nieakceptowalne. Negatywne konsekwencje niemożności skomunikowania się z osobą w miejscach, w których kontakt ten

Sygn. akt I ACa 44/19

według wszelkiego prawdopodobieństwa powinien być możliwy, obciążają tę osobę, gdyż powinna zadbać o zapewnienie możliwości porozumiewania się z nią, np. za pośrednictwem wskazanych przez nią osób. Zatem konsekwencje niemożności skutecznego doręczenia powodom pisma pozwanego o wypowiedzeniu umowy obciążają powodów i winni oni przedstawić przeciwdowód na okoliczność, że faktycznie przesyłki tej nie mieli możliwości odebrać. Tymczasem takiego przeciwdowodu nie przedstawili. Słusznie argumentował pozwany, że nie ma dostępu do systemu pesel - sad i ma możliwość jedynie wystąpienia do biura adresowego, czy Urzędu Gminy o podanie adresu, co jednak wiąże się z dodatkowymi kosztami, tymczasem to na powodach spoczywał obowiązek zawiadomienia banku o zmianie swojego miejsca zamieszkania.

Sąd I instancji dokonał analizy treści umowy kredytowej z 26 lipca 2006 r. i na jej podstawie ustalił, że pozwany zgodnie z § 23 ust. 1 pkt 2 umowy kredytowej, jak i art. 75 Prawa bankowego wypowiedział powodom umowę z 30 - dniowym okresem wypowiedzenia.

Zatem, wobec niespłacania przez powodów rat kredytu i skutecznego wypowiedzenia przez pozwanego umowy kredytowej, zadłużenie powodów z umowy kredytu z 26 lipca 2006 r. było wymagalne w dniu wystawienia przez pozwanego (...) nr (...) tj. 24stycznia2013 r.

Kolejnym podniesionym przez powodów zarzutem było to, że w (...) wskazano nieprawidłowy adres miejsca zamieszkania powodów. Oboje mieszkają w P. przy Al. (...). W ocenie Sądu I instancji, nie było również żadnych podstaw, aby twierdzić, że w (...) nie został prawidłowo oznaczony adres dłużników. W istocie bowiem Bank wskazał w (...) adres powodów wskazany przez nich w umowie kredytowej, a to powodowie zaniechali, wbrew ciężącemu na nich obowiązkowi, zawiadomienia go o zmianie adresu. Pozwany tymczasem miał podstawy ku temu, aby twierdzić, że powodowie zamieszkują pod wskazanym przez nich w umowie adresie, wobec braku wskazania przez nich innego adresu.

Zarzut dotyczący braku zawiadomienia powodów o toczącej się przeciwko nim egzekucji również nie zasługiwał na uwzględnienie. Jak bowiem wynika z akt sprawy komorniczej (...)zawiadomienie o wszczęciu egzekucji zostało powodom jako dłużnikom osobiście doręczone 10 czerwca 2013 r. (R. U.) oraz 11 czerwca 2013 r. (K. U.), o czym świadczą ich własnoręczne podpisy na potwierdzeniach odbioru pism znajdujące się na k. 37 i 39 akt komorniczych. Dodatkowo z odpisu księgi wieczystej nieruchomości o nr KW (...) wynika, że 7 czerwca 2013 r. został dokonany wpis ostrzeżenia o wszczęciu egzekucji na podstawie zawiadomienia o postępowaniu egzekucyjnym Komornika (k. 74 akt komorniczych). Z uwagi na jawność ksiąg wieczystych powodowie mogli z łatwością zapoznać się z wpisem do księgi wieczystej o wszczęciu przeciwko nim egzekucji.

Sygn. akt I ACa 44/19

Ponadto powodowie zarzucali, że kwota wskazana w treści (...) jest znacznie zawyżona i nie odpowiada aktualnej wysokości kredytu. Zdaniem powodów, nie jest jasne w jaki sposób pozwany przeliczył wysokość ich zobowiązania na datę wydania (...) i z ostrożności procesowej wskazali na jej nieprawidłowe ustalenie, nigdy bowiem nie otrzymali od pozwanego rozliczenia ich zaległych zobowiązań. Odnosząc się do ww. zarzutu powodów. Sąd I instancji wskazał, że nie podali na czym miałyby polegać nieprawidłowość w ustalaniu tej kwoty. Powodowie wskazywali też na

nieprawidłowości dotyczące sposobu naliczenia odsetek oraz wysokości odsetek w tytule egzekucyjnym. Powodowie wskazali, że od 1 stycznia 2016 r. wysokość naliczanych odsetek za opóźnienie nie może wynosić 22% bo aktualna wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie to dwukrotność wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie. Na powodach tymczasem spoczywał ciężar udowodnienia faktów, na które powoływali się w pozwie, w szczególności winni byli obalić domniemanie zgodności z prawdą wyciągu z ksiąg banku, z których wynikają należności główne i uboczne, do których zostali zobowiązani. Winni byli oni zatem wykazać, że tytuł egzekucyjny, zaopatrzony w klauzulę wykonalności zawierał treść nieodpowiadającą rzeczywistości stanowi rzeczy tzn. że wyrażone w nim zobowiązanie istniało w mniejszym zakresie. Sąd Najwyższy w uchwale z 7 lipca 2000 r. (III CZP 27/00, OSNC 2001/1/3) wskazał, że w (...) należy wskazać wysokość i termin płatności wszelkich odsetek, których egzekucja ma być prowadzona. Wierzyciel wystawiając (...) może bądź w sposób szczegółowy opisać sposób naliczenia odsetek podając stopy procentowe, terminy płatności oraz podstawę naliczania, bądź też wyliczyć określoną kwotę na podstawie uzgodnień dokonanych w czynności prawnej.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd I instancji zważył, że pozwany w (...) wskazał wysokość zobowiązania dłużnika określając jego zadłużenie od strony strukturalnej, z rozbićm na zadłużenie główne i uboczne. Nadto wskazał on wysokość tego zadłużenia w odniesieniu zarówno do długu głównego, jak i co do wysokości określił odsetki, wskazując ich rodzaj, że są to odsetki umowne. Z tego wynika, że wszystkie odsetki w (...) z formalnego punktu widzenia zostały właściwie przez pozwanego określone. Przede wszystkim wysokość odsetek maksymalnych przedstawionych w (...) nr (...) oparta była na ówczesnym stanie prawnym. Art. 359 k.c. określał, że maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, a więc 24 stycznia 2013 r. (wystawienie (...) nr (...)) wynosiła 22%. W (...) zostało wyraźnie wskazane, że dalsze odsetki umowne od dnia następnego po wystawieniu tytułu naliczane są według zmiennej stopy procentowej, wynoszącej każdorazowo równowartość czterokrotności stopy kredytu lombardowego. Określenie wysokości stopy procentowej stanowiło więc powtórzenie kodeksowej regulacji dotyczącej odsetek maksymalnych,

Sygn. akt I ACa 44/19

a więc w żadnym momencie nie mogło jej przekroczyć. Od 5 marca 2015 r. stopa kredytu lombardowego wynosi 2,5%, a więc czterokrotność tej stawki wynosi 10%. Zgodnie z treścią art. 481 § 21 k.c. wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie nie może przekraczać dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie. Z kolei ustawowe odsetki za opóźnienie wynoszą sumę stopy referencyjnej NBP plus 5,5 punktów. Od 5 marca 2015 r. stopa referencyjna NBP wynosi 1,5%, stąd wysokość ustawowych odsetek za opóźnienie wynosi 7%, a jej dwukrotność 14%. Wynika więc z tego, że oprocentowanie wskazane w (...) nie tylko nie przekracza odsetek maksymalnych za opóźnienie, ale nawet jest od niego o 4% niższe. Odnosnie natomiast roszczenia głównego to pozwany przedłożył szczegółową historię operacji na kontrakcie kredytowym (k. 128-131) oraz zestawienie operacji za poszczególne okresy na rachunku bankowym dłużników (k. 133-158), z których wynika wysokość zadłużenia powodów, a skoro kwestionowali oni wysokość ww. zadłużenia to winni oni byli wykazać inicjatywę dowodową w tym zakresie. Skoro jednak strona pozwana nie zakwestionowała poszczególnych pozycji w przedłożonej przez powodów dokumentacji dotyczącej historii kredytu, to należało uznać, że kwota zadłużenia wskazana w (...) jest zgodna z księgami rachunkowymi pozwanego. Nadto szczegółowe wyjaśnienie wysokości oprocentowania kredytu zostało wskazane w umowie kredytowej.

Kolejny z zarzutów powodów dotyczy tego, że klauzula wykonalności nadana (...) jest wadliwa, ponieważ (...) S.A. Oddział Centrum (...) - Biuro w P., tj. podmiot który wystawił (...) nie jest wierzycielem powodów w związku z zawartą umową kredytową (...) S.A.). Należy wskazać, że klauzula wykonalności została wydana z wniosku i na rzecz wierzyciela (...)P, Na tytule tym, jako podmiot wystawiający widnieje (...) Bank (...) S.A. Oddział Centrum (...) - Biuro w P.. Oddziały banków (w tym oddział - centrum restrukturyzacji i windykacji) mają charakter jedynie organizacyjny, wewnętrzny i nie posiadają odrębnej osobowości prawnej, a ich działania prowadzone są w imieniu i na rzecz instytucji głównej (w tym przypadku (...) S.A.). (...) wystawiony został prawidłowo na podstawie art. 96 ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. nr 72, poz. 665 ze zm.) dla prowadzonej na jego podstawie egzekucji na rzecz (...) S.A., przez wyspecjalizowaną jednostkę organizacyjną (...) S.A., a Sąd Rejonowy na jego podstawie nadał

klauzulę wykonalności na rzecz (...) S.A. W ocenie Sądu I instancji, wystawiony 24 stycznia 2013 r. przez (...) Bank (...) S.A. (...) przeciwko małżonkom U. jako dłużnikom, spełniał wymogi formalne określone w obowiązujących do 27 listopada 2015 r. przepisach art. 96 i 97 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. Nr 140, poz. 939 z późn. zm.). Na tytule tym, jako podmiot wystawiający widnieje (...) Bank (...) S.A. Oddział Centrum (...) – Biuro w P., Oddziały

Sygn. akt I ACa 44/19

banków (w tym oddział - centrum restrukturyzacji i windykacji) mają charakter jedynie organizacyjny, wewnętrzny i nie mają odrębnej osobowości prawnej, a ich działania prowadzone są w imieniu i na rzecz instytucji głównej (w tym przypadku (...) S.A.). (...) wystawiony został prawidłowo na podstawie art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002r. nr 72, poz. 665 ze zm.) dla prowadzonej na jego podstawie egzekucji na rzecz (...) S.A., przez wyspecjalizowaną jednostkę organizacyjną (...) S.A. Tytuł ten zawiera również oznaczenie dłużników zobowiązanego do zapłaty; wysokość zobowiązań dłużników wraz z odsetkami i terminami ich płatności; datę wystawienia (...); oznaczenie czynności bankowej, z której wynikają dochodzone roszczenia, a także wzmiankę o wymagalności dochodzonego roszczenia. (...) został również zaopatrzony w pieczęć banku oraz podpisy osób uprawnionych do działania w imieniu banku.

Powodowie z ostrożności procesowej podnieśli również zarzut przedawnienia roszczenia, w którym wskazali, że pozwanego obowiązuje 3-letni termin przedawnienia w zakresie dochodzenia swoich roszczeń. Roszczenie banku wynikłe z udzielenia kredytu jest roszczeniem związanym z prowadzoną działalnością gospodarczą, dlatego też powodowie słusznie wskazywali, że termin przedawnienia roszczenia banku ulega przedawnieniu z upływem lat trzech. Zgodnie z treścią przepisu art. 120 k.c. bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia wymagalności roszczenia. Powodowie początek terminu przedawnienia upatrywali od daty wydania (...) tj. od 24 stycznia 2013 r. W ocenie Sądu I instancji, bieg terminu przedawnienia został następnie przerwany złożeniem wniosku o nadanie klauzuli wykonalności (...) (zgodnie z art. 123 § 1 k.c.), co nastąpiło 18 lutego 2013 r. po czym rozpoczął na nowo swój bieg od daty uprawomocnienia się tego postanowienia (zgodnie z art. 124 § 2 k.c., por. uchwała SN z 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03) tj. z 7 maja 2013 r. (k. 33 akt sprawy II Co 2102/13). Następnie bieg terminu przedawnienia został ponownie przerwany poprzez złożenie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego 6 czerwca 2013 r. Przez cały czas trwania postępowania egzekucyjnego termin przedawnienia nie biegł i w dalszym ciągu nie biegnie w momencie aktualnego zawieszenia postępowania egzekucyjnego. Z art. 124 § 1 k.c. wynika, że po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie na nowo. W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone (§ 2). Rozpoczęcie na nowo biegu przedawnienia następuje bądź z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania klauzulowego, bądź z chwilą zakończenia postępowania egzekucyjnego, w tym jego umorzenia (art. 826 k.p.c.) a wyjątek stanowi umorzenie na podstawie art. 823 lub 825 pkt 1 k.p.c. albo zwrot wniosku, które niweczą

Sygn. akt I ACa 44/19

materialnoprawne skutki przerwy przedawnienia. Zdaniem Sądu I instancji, nie doszło, jak twierdzili powodowie, do umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa na podstawie obowiązującego w chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego art. 823 k.c. Zgodnie z obowiązującym do 8 września 2016 r. przepisem art. 823 k.c. postępowanie egzekucyjne umarza się z mocy samego prawa, jeżeli wierzyciel w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania lub nie zażądał podjęcia zawieszono postępowania. Termin ten biegnie od dnia dokonania ostatniej czynności egzekucyjnej, a w razie zawieszenia postępowania - od ustania przyczyny zawieszenia. Przyjmowano, że bezczynność wierzyciela istnieje tylko wtedy, gdy jest on obowiązany do dokonania czynności niezbędnej do dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego. Dopiero bezczynność wierzyciela w sytuacji, w której powinien podjąć czynności potrzebne do prowadzenia postępowania, prowadzi do umorzenia egzekucji z mocy prawa w trybie art. 823 k.p.c. (por. wyrok SA w Klukowie z 30 kwietnia 2015r, I ACa 212/15). Bezczynność wierzyciela istnieje tylko wtedy, gdy jest on obowiązany do dokonania czynności niezbędnej do

dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego. Taki obowiązek musi znajdować wyraźną podstawę normatywną, np. w art. 802 k.c. (wniosek wierzyciela o ustanowienie kuratora), art. 942 (wniosek wierzyciela o dokonanie opisu i oszacowania zajętej nieruchomości) czy art. 983 k.p.c. (wniosek wierzyciela o wyznaczenie drugiej licytacji nieruchomości) (por. wyrok SN z 10 kwietnia 2008r. IV CSK 16/08). Przed uchynieniem przepisu art. 823 kc w judykaturze nie było jednolitego stanowiska co do kwestii, czy istnieje potrzeba wydania przez sąd postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa. Sąd Najwyższy w uchwale z 16 maja 1996r., III CZP 44/96, OSNC 1996, nr 9, poz. 117, stwierdził, że postanowienie sądu o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, które uległo umorzeniu z mocy prawa (art. 823), jest w istocie postanowieniem stwierdzającym to umorzenie. Odmienny pogląd wyrażony został natomiast w uchwale Sądu Najwyższego z 30 kwietnia 1998r., III CZP 10/98, OSNC 1998, nr 10, poz. 153). Organ egzekucyjny, co do zasady, nie jest zobowiązany do wydania postanowienia o stwierdzeniu umorzenia postępowania z mocy samego prawa, natomiast na wniosek wierzyciela lub dłużnika wydaje zaświadczenie o umorzeniu postępowania (por. A. Adamczuk, Komentarz do art. 823 k.c. lex).

Powodowie podnosili, że ostatnią skuteczną czynnością egzekucyjną była licytacja nieruchomości tj. 11 grudnia 2014 r., a ostatnia czynność potrzebna do dalszego prowadzenia postępowania miała miejsce w maju 2017 r, tj. po upływie ponad dwóch lat. W związku z tym uznali, że doszło do bezczynności wierzyciela o której mowa w art. 823 k.p.c., co, ich zdaniem, skutkowało umorzeniem postępowania. W okolicznościach tej sprawy podstawowe znaczenie ma ocena, czy wierzyciel w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia

Sygn. akt I ACa 44/19

postępowania egzekucyjnego oraz czy w związku z tym doszło z mocy samego prawa do umorzenia tego postępowania na podstawie art. 823 k.p.c.

W rozpoznawanej sprawie pozwany jako wierzyciel złożył wniosek egzekucyjny stanowiący podstawę wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez komornika sądowego, z czego należy wnosić, że spełniał on wymagania określone w art. 797 k.p.c. Nie może być również mowy o braku działań ze strony komornika przez okres dwóch lat, jak twierdzili powodowie. Nawet jeżeli by doszło do takiej bezczynności Komornika, to nie miałoby to znaczenia w sprawie, gdyż bezczynność komornika nie może być utożsamiana z bezczynnością wierzyciela, o której mowa w art. 823 k.p.c. Artykuł 823 k.p.c. nie znajdował bowiem zastosowania w razie bezczynności komornika (por. wyrok SN z 10 kwietnia 2008 r., IV CSK 16/08, LEK nr (...)).

Z analizy akt sprawy wynika, że po przeprowadzeniu licytacji nieruchomości dłużników 11 grudnia 2014 r. Komornik przesłał akta sprawy do Sądu Rejonowego celem wydania postanowienia o przysądzeniu prawa własności nieruchomości na rzecz nabywcy, które zostało wydane 10 lutego 2015 r. W międzyczasie Komornik pozyskał informację od Banku, że doszło do zbiegu egzekucji sądowej z administracyjną. Po zwrocie akt z Sądu wraz z postanowieniem Komornik 19 lutego 2015 r. ustalił koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji nieruchomości oraz zwrócił się do Sądu o wydanie zaświadczenia o wysokości odsetek narosłych od kwoty przekazanej na konto depozytowe Sądu, a następnie Komornik sporządził projekt planu podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży licytacyjnej nieruchomości i przekazał akta do Sądu Rejonowego, który uzupełnił projekt podziału sporządzony przez Komornika i zatwierdził projekt planu podziału w pozostałym zakresie. W dalszej kolejności Sąd rozstrzygnął zbieg egzekucji sądowej z administracyjną. 4 kwietnia 2017 r. Komornik poinformował wierzyciela, że postępowanie egzekucyjne w sprawie jest bezskuteczne oraz wezwał go do podania wszelkich informacji mających na celu ustalenie mienia dłużnika pod rygorem umorzenia postępowania. Wierzyciel dopełnił czynności żądanych przez Komornika i 16 maja 2017 r. wniósł o wszczęcie egzekucji z innej nieruchomości dłużników, z której dotychczas nie było prowadzone postępowanie egzekucyjne. Jednocześnie wierzyciel złożył wniosek o wpis w księdze wieczystej ostrzeżenia o prowadzonej egzekucji z nieruchomości. Następnie Komornik zawiadomił dłużników o wszczęciu egzekucji z kolejnej ich nieruchomości, dokonał zajęcia nieruchomości i wierzytelności dłużników, a wierzyciel przedłożył Komornikowi informację o stanie zadłużenia powodów. Następnie wobec braku wniosku wierzyciela o dokonanie opisu i oszacowania zajętej nieruchomości, Komornik wezwał wierzyciela w trybie art. 763 k.p.c, o rozważenie możliwości złożenia wniosku w zakresie dokonania opisu i oszacowania nieruchomości. W odpowiedzi na

powyższe wierzyciel wniósł o zawieszenie toczącej się egzekucji z nieruchomości zapisanej w KW nr (...), w związku z czym Komornik zawiesił to postępowanie. Dlatego też nie może być mowy o żadnej beczynności wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego, która miałaby skutkować jego umorzeniem z mocy prawa. W istocie bowiem nie doszło do umorzenia postępowania egzekucyjnego, a jedynie do jego zawieszenia. Postawa wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego nie wskazywała, że wierzyciel rezygnuje z prowadzenia egzekucji, odpowiadał on bowiem za każdym razem na wszelkie wezwania i zapytania Komornika, składał stosowne wnioski w toku egzekucji i nie można uznać, że doszło do beczynności z jego strony. W dniu wytoczenia rozpatrywanego powództwa postępowanie egzekucyjne było zatem nadal w toku, co z mocy art. 124 § 2 k.c. wykluczało możliwość przedawnienia egzekwowanego roszczenia. Stąd też zarzut przedawnienia roszczenia nie zasługiwał na uwzględnienie.

Reasumując Sąd I instancji oddalił powództwo w niniejszej sprawie jako niezasadne. W ocenie tego Sądu, powodowie nie wykazali w szczególności braku wymagalności roszczenia wobec pozwanego, jak również nie wykazali innych zarzutów w tym zarzutu przedawnienia, ponoszonych przez nich pozwie, co do których Sąd odniósł się powyżej.

W zakresie kosztów procesu Sąd Okręgowy rozstrzygnął na podstawie art. 102 k.p.c.

W apelacji od powyższego wyroku powodowie zaskarżyli go w całości zarzucając:

- naruszenie przepisów prawa procesowego, w granicach art. 233 § 1 k.p.c.:

o przez sprzeczną z doświadczeniem życiowym ocenę dowodów zgromadzonych w sprawie

i uznanie, że powodowie nie wykazali swoich twierdzeń podniesionych w pozwie,

podczas gdy Sąd I instancji w ogóle nie rozpoznał ich wniosku o ich przesłuchanie,

o przez uznanie, że pozwany nie zastosował w umowie stron klauzuli abuzywnej (§ 25

umowy), podczas gdy klauzule o analogicznym brzmieniu wpisane zostały do rejestru

klauzul niedozwolonych, a pozwany nie wykazał, że to postanowienie indywidualnie

uzgodnił z powodami, o przez uznanie, że w sprawie doszło do skutecznego

wypowiedzenia umowy kredytowej przez pozwanego, zaś całe roszczenie mu

przysługujące stało się wymagalne, podczas gdy powodom nie zostało skutecznie

doręczone oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, a pozwany nie wykazał, że osoby

składające oświadczenie to były w tym zakresie upoważnione, zaś klauzula dotycząca

skutecznego doręczania pism zawarta w umowie (§ 25) nie wiąże powodów,

o przez uznanie, że nie doszło do przedawnienia roszczenia pozwanego, podczas gdy w

sprawie doszło do beczynności wierzyciela i ostatecznie do umorzenia postępowania

egzekucyjnego z mocy prawa,

o przez uznanie, że pozwany w (...) prawidłowo określił zobowiązanie powodów, podczas

gdy zobowiązanie to nie jest prawidłowo określone, zaś pozwany nie wykazał w jaki

sposób to zobowiązanie określił;

Sygn. akt I ACa 44/19

- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.;

o art. 96 ust. 2 ustawy Prawo bankowe poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i uznanie,

że (...) wystawiony przez pozwanego spełnia wymogi formalne,

o art. 118 k.c. przez jego nieprawidłowe zastosowanie i uznanie, że nie doszło do

przedawnienia roszczenia pozwanego z (...).

Na tej podstawie skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku przez pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci (...) nr (...) z 24 stycznia 2013 r., wystawionego przez pozwanego, któremu Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu 27 marca 2013 r. nadał przeciwko powodom klauzulę wykonalności w sprawie o sygn. akt (...) i o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania przed Sądami obu instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od skarżących kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy i te ustalenia, podobnie jak i dokonaną przez ten Sąd ocenę dowodów. Sąd Apelacyjny uczynił częścią swoich rozważań przyjmując jej za własne.

W pierwszej kolejności, nie zasługiwał na uwzględnienie podniesiony w apelacji zarzut braku przesłuchania powodów. Na rozprawie 19 września 2018 r. przewodnicząca przed jej zamknięciem udzieliła głosu stronom. Pełnomocnik powodów winna więc w tym miejscu zwrócić sądowi uwagę, że popiera w dalszym ciągu swój wniosek o przesłuchanie stron oraz ewentualnie na brak oddalenia tego wniosku. Gdyby wniosek ten został oddalony wówczas miałyby możliwość zaskarżenia tego postanowienia w apelacji. Mogła też i powinna zwrócić uwagę sądowi na uchybienie procedurze cywilnej polegające na nierozpatrzeniu tego wniosku i złożyć stosowne zastrzeżenie do protokołu w trybie art. 162 k.p.c. Skoro jednak tego nie uczyniła, utraciła prawo stawiania zarzutu apelacyjnego w tym zakresie.

Niezależnie od powyższego stwierdzić należy, że nie wystąpiło w tym zakresie jakiegokolwiek uchybienie proceduralne. Zgodnie bowiem z art. 299 k.p.c. jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, sąd dla wyjaśnienia tych faktów może dopuścić dowód z przesłuchania stron. Przesłuchanie stron dopuszczalne jest więc tylko wyjątkowo, gdy w ocenie sądu, opartej na całokształcie okoliczności

Sygn. akt I ACa 44/19

sprawy, brak jest w ogóle innych środków dowodowych albo gdy istniejące okazały się niewystarczające do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Podkreślić więc należy, że to sądowi pozostawiono do uznania kwestię przeprowadzenia tego dowodu, co może nastąpić tylko wyjątkowo w przypadku ziszczenia się warunków wskazanych w art. 299 k.p.c., które jednak w sprawie nie wystąpiły. Zebrany materiał dowodowy był bowiem wystarczający do podjęcia prawidłowego rozstrzygnięcia.

Następnie, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie mógł wyrzeczyć oczekiwanego skutku zarzut apelacji dotyczący podnoszonej abuzywności zapisu § 25 umowy kredytowej.

Sąd I instancji bardzo szczegółowo dokonując incydentalnej kontroli stosowanego przez pozwanego wobec powodów wzorca odniósł się do tej kwestii. Jego stanowisko Sąd Apelacyjny całkowicie podziela. Prawidłowo Sąd ten uznał,

że kwestionowany zapis umowy kredytowej łączącej strony nie jest klauzulą niedozwoloną i nie jest sprzeczny ani z dobrymi obyczajami, ani rażąco nie narusza interesów powodów jako konsumentów. W apelacji strona powodowa zaprzeczając tym argumentom podaje, dlaczego uważa kwestionowany zapis umowny za niedozwolony, nie przytacza jednak jakiegokolwiek przekonującego argumentu na korzyść stanowiska, że sporny zapis umowy nie tylko jest niedozwolony, ale i wypowiedzenie umowy przez pozwanego było bezskuteczne. Strona powodowa w toku procesu wykazywała, że adres zamieszkania zmieniła powódka jednak, pomimo zobowiązania już nie, że dotychczasowy adres był też nieaktualny dla powoda. W konsekwencji, pomijając treść spornego zapisu umownego, nawet w jego braku albo w przypadku, gdyby faktycznie był on nieważny, wypowiedzenie zostało dokonane w sposób taki, że powodowie mogli i powinni zapoznać się z korespondencją, a konsekwencjami braku odbioru korespondencji i zapoznania się z treścią oświadczenia nie można obciążać pozwanego. W procesie powodowie nie wyjaśnili też dlaczego, wbrew ciężącemu na nich obowiązki umownemu, nie podali Bankowi swego aktualnego adresu, skoro go zmienili.

Słusznie w tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał, że tego typu działania dłużników są częstokroć celowe i zmierzające do uniemożliwienia dochodzenia wobec nich roszczeń. Bez wątpienia to one, a nie postępowanie pozwanego, są sprzeczne z dobrymi obyczajami, zasadami współżycia społecznego i w żadnym razie nie zasługują na ochronę.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu I instancji, że banki nie mają w zasadzie możliwości ustalenia adresu swych klientów w inny sposób niż poza kierowaniem zapytań do właściwych organów ewidencjonujących dane (odmiennie jest w przypadku komorników, którzy mają wgląd do bazy pesel). Te z kolei nie udzielą odpowiedzi bez wykazania interesu prawnego wnioskodawcy do uzyskania danych. Gdyby korespondencja została zwrócona nadawcy z adnotacją, że adresat nie jest znany czy podobną, jak miało to miejsce w przypadku jednej z

Sygn. akt I ACa 44/19

przytoczonych w apelacji klauzul abuzywnych, wówczas można by uznać, że faktycznie istnieje potrzeba ustalenia adresu, jednak gdy zostaje ona zwrócona z adnotacją o braku podjęcia w terminie wówczas świadczy to nie o błędnym adresie, a, jak trafnie zauważył Sąd I instancji, o nieodebraniu przesyłki z przyczyn leżących po stronie adresata. Nie daje to żadnych podstaw do przyjęcia że adresat nie zamieszkuje czy nie może odebrać pod tym adresem korespondencji.

Kolejnym zarzutem jaki podniesiono w toku procesu jest brak poprawności tytułu wykonawczego. Kwestionowano w szczególności wysokość wskazanego w (...) długu oraz poprawność jego wystawienia - błędne wskazanie wierzyciela. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy bardzo szczegółowo i przekonująco odniósł się do tych kwestii.

Za nim należy wskazać, że wbrew stanowisku argumentowanemu tak podczas postępowania przed Sądem I instancji, jak i w apelacji, pozwany w (...) prawidłowo określił zobowiązanie powodów. Wskazał jego wysokość, rozbił je na zadłużenie główne i uboczne. Za Sądem I instancji wskazać należy, że wszystkie odsetki w (...) z formalnego punktu widzenia zostały właściwie przez pozwanego, zgodnie z wówczas obowiązującymi przepisami, określone. Wierzytelność pozwanego nie została zatem zawyżona. Do odpowiedzi na pozew załączono szczegółowe rozliczenie wierzytelności (historię operacji na kontrakcie kredytowym), z który powodowie winni się zapoznać i wskazać zawarte w niej błędy, czego nie uczynili, nie negowali jej. Nie ograniczali się nawet do przedstawienia własnego wyliczenia czy choćby wskazania takiej wysokości długu, jaka ich zdaniem ich dotyczy. Mogli też i powinni przedstawić jakikolwiek dowód na poparcie swego twierdzenia, skoro jednak z takiej możliwości nie skorzystali, należało uznać, że kwota zadłużenia wskazana w (...) jest zgodna z księgami rachunkowymi pozwanego.

Słusznie też Sąd I instancji stwierdził, że tytuł został sporządzony poprawnie także pod kątem oznaczenia wierzyciela. Z pewnością nie oznaczono w nim podmiotu imiego niż pozwany. Jeśli Oddział Centrum (...) - Biuro w P. nie byłby jednostką organizacyjną pozwanego, a odrębną osobą prawną wówczas faktycznie zarzut ten mógłby mieć podstawy. W rzeczywistości Oddział ten nie ma odrębnej osobowości prawnej, a jego wskazanie w tytule wynika wyłącznie

ze względów organizacyjnych, uszczegółowia ono do jakiej jednostki danej osoby prawnej należy tzw. zarządzanie wierzytelnością.

Prawidłowe jest też stanowisko Sądu I instancji, że do przedawnienia roszczenia pozwanego nie doszło. Niewątpliwie bowiem trzyletni okres przedawnienia po 24 stycznia 2013 r. był przerywany złożeniem wniosku o nadanie klauzuli wykonalności (...) 18 lutego 2013 r., po czym rozpoczął na nowo swój bieg od daty uprawomocnienia się tego postanowienia 7 maja 2013 r., następnie przez złożenie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego 6 czerwca 2013 r. i w dalszym ciągu nie biegnie w momencie aktualnego zawieszenia postępowania egzekucyjnego.

Sygn. akt I ACa 44/19

Nie doszło też, jak twierdzili powodowie, do umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa na podstawie obowiązującego w chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego art. 823 k.c., ponieważ dopiero bezczynność wierzyciela (a nie komornika) w sytuacji, w której powinien podjąć czynności potrzebne do prowadzenia postępowania, prowadzi do takiego skutku. Taka bezczynność, jak prawidłowo wskazał Sąd Okręgowy, nie miała jednak miejsca. Postawa wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego nie wskazywała, że rezygnuje on z prowadzenia egzekucji, odpowiadał on bowiem za każdym razem na wszelkie wezwania i zapytania Komornika, składał stosowne wnioski w toku egzekucji i nie można uznać, że doszło do bezczynności z jego strony. W dniu wytoczenia rozpatrywanego powództwa postępowanie egzekucyjne było zatem nadal w toku, co z mocy art. 124 § 2 k.c. wykluczało możliwość przedawnienia egzekwowanego roszczenia. Stąd też zarzut przedawnienia roszczenia nie zasługiwał na uwzględnienie.

W apelacji podniesiono dodatkowy zarzut, wcześniej go nie stawiano - braku wykazania umocowania osób, które podpisały wypowiedzenie do złożenia takiego oświadczenia woli. W tym przypadku należy powołać się na treści art. 843 § 3 k.p.c. Można oczywiście twierdzić, że kwestionowanie umocowania tych osób nie mogło być podniesione już w pozwie, gdyż powodowie nie znali tego dokumentu, którego nie odebrali z własnej winy, ale winno to nastąpić w każdym razie niezwłocznie po jego uzyskaniu. Oświadczenie to było załącznikiem do odpowiedzi na pozew. W żadnym razie nie można takiego zarzutu stawiać dopiero na etapie apelacji.?

W konsekwencji Sąd Apelacyjny apelację w oparciu o przepis art. 385 k.p.c. oddalił jako bezzasadną o kosztach postępowania odwoławczego rozstrzygając na podstawie art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 §§ 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 ust. 7 w zw. z § 10 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804 ze zm.) w brzmieniu znajdującym zastosowanie w sprawie. Na tej podstawie Sąd Apelacyjny zasądził od powodów na rzecz pozwanego 8.100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Obciążając powodów tymi kosztami Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że o ile przy wnoszeniu w sprawie pozwu u powodów mogło występować usprawiedliwione subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, to już występując z apelacją, po lekturze uzasadnienia wyroku Sądu I instancji, skarżący reprezentowani przez fachowego pełnomocnika winni mieć świadomość ryzyka przegrania postępowania apelacyjnego i wiążących się z tym negatywnych skutków finansowych.

Małgorzata Goldbeck-Malesińska Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Ewa Staniszevska